

Oslo, 19. februar 2015

Presentasjon av 4. kvartals regnskap 2015 KLP-konsernet

Innhold

- 1. Hovedtrekk**
- 2. KLP-konsernet**
- 3. Liv og pensjon**
- 4. Skadeforsikring**
- 5. Bedriftspensjon**
- 6. Bank og finansieringstjenester**
- 7. Kapitalforvaltning**
- 8. Oppsummering**

Hovedtrekk

KLP per 31.12.2015

- Konsernets forvaltningskapital
543 milliarder kroner
- Livselskapets kollektivportefølje i 2015:
 - Bokført avkastning var 3,6 prosent
 - Verdijustert avkastning var 4,0 prosent
- Selskapsporteføljen ga en avkastning på 4,7 prosent hittil i år
- Samlet soliditetskapital 87,5 milliarder kroner

KLP – avkastning i investeringsporteføljer

<i>Alle tall i prosent</i>	4.kvartal 2015	4. kvartal 2014	Hele året 2015
Kollektivportefølje			
Bokført	1,0	1,7	3,6
Verdijustert	2,0	2,0	4,0
Verdijustert inkludert merverdier for investeringer bokført til amortisert kost	1,6	3,1	2,8
Investeringsvalgportefølje	2,2	2,0	3,7
Selskapsportefølje	1,5	2,0	4,7

KLP-konsern

KLP-konsern – resultat fra virksomhetsområder

<i>Millioner kroner</i>	2015	2014
Livsforsikring	4 860	801
Skadeforsikring	173	304
Bank	50	28
Kapitalforvaltning	46	56
Øvrig virksomhet	0	1
Konsernresultat før skatt	5 128	1 189

KLP-konsern – hovedtall fra resultatet

<i>Millioner kroner</i>		
	31.12.2015	31.12.2014
Premieinntekter for egen regning	40 236	63 611
- herav overførte premiereserver fra annet selskap	9 397	30 324
Netto inntekter fra investeringer	17 599	29 374
Minoritetens andel av avkastning på finansielle instrumenter	-1 949	-3 343
Erstatninger	-16 161	-18 643
- herav avgitt premiereserve ved fraflytting	-156	-4 213
Forsikringsmessige avsetninger	-11 751	-51 848
Driftskostnader	-1 429	-1 167
Andre inntekter og kostnader	43	71
Driftsresultat	26 588	18 056
Til/fra kursreguleringsfond i livsforsikring	-1 951	-9 130
Til/fra tilleggsavsetninger i livsforsikring	-3 073	-3 415
Midler tilført kunder i livsforsikring	-16 435	-4 322
Konsernresultat før skatt	5 128	1 189
Skattekostnad	-389	-324
Andre resultatelementer	261	-2
Konsernresultat	5 000	863

KLP-konsern – eiendeler

<i>Millioner kroner</i>	31.12.2015	31.12.2014	Endring
Investeringseiendom	56 436	44 467	11 969
Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall	35 318	30 620	4 698
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordring	94 987	86 974	8 013
Utlån kommuner, bedrifter og personkunder	77 611	67 010	10 601
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi over resultatet	152 493	152 489	5
Aksjer til virkelig verdi over resultatet	115 493	101 123	14 370
Finansielle derivater	1 292	1 785	-493
Investeringer i tilknyttede selskap	368	248	120
Eiendeler i innskuddsbasert livsforsikring	1 183	842	341
Utsatt skattefordel	134	88	47
Andre immaterielle eiendeler	526	448	78
Andre eiendeler	7 521	4 800	2 721
Sum eiendeler	543 363	490 894	52 469

KLP-konsern – egenkapital og forpliktelseser

<i>Millioner kroner</i>	31.12.2015	31.12.2014	Endring
Egenkapital	23 807	17 558	6 249
Fondsobligasjon og ansvarlige lån	11 105	4 676	6 429
Gjeld til kredittinstitusjoner	5 099	5 220	-121
Utstedt obligasjonslån med fortrinsrett	18 987	18 468	519
Gjeld til og innskudd fra kunder	7 426	6 251	1 175
Forsikringsmessige avsetninger	417 663	383 309	34 355
Minoritetsinteresse klassifisert som gjeld	46 139	36 968	9 171
Andre forpliktelseser	13 136	18 445	-5 309
Sum egenkapital og gjeld	543 363	490 894	52 469

Liv og pensjon

Liv og pensjon

Kommunal Landspensjonskasse står for konsernets kjernevirksomhet og leverer offentlig tjenstepensjon og gruppelivsforsikring til kommune- og helsesektoren samt til bedriftssegmentet for offentlig tjenstepensjon. Kommunal Landspensjonskasse omtales som **KLP** i etterfølgende tallpresentasjon.

KLP Bedriftspensjon leverer innskudds- og foretakspensjon til virksomheter som ikke er forpliktet til å ha offentlig tjenstepensjon.

Liv og pensjon

**Foreløpig resultat
gir 20 650 millioner
kroner til kundene**

**Selskapsresultatet
så langt i år på
5 047 millioner**

Livdivisjonen

- Fokus på effektiv drift og lavere kostnader uten at dette skal gå på bekostning av kundebehandling og servicegrad
- Videre arbeide med tilbud om egne pensjonskasser for kunder som ønsker en slik løsning
- Høy markedsaktivitet i KLP Bedriftspensjon gir god volumvekst og tilfang av nye kunder.

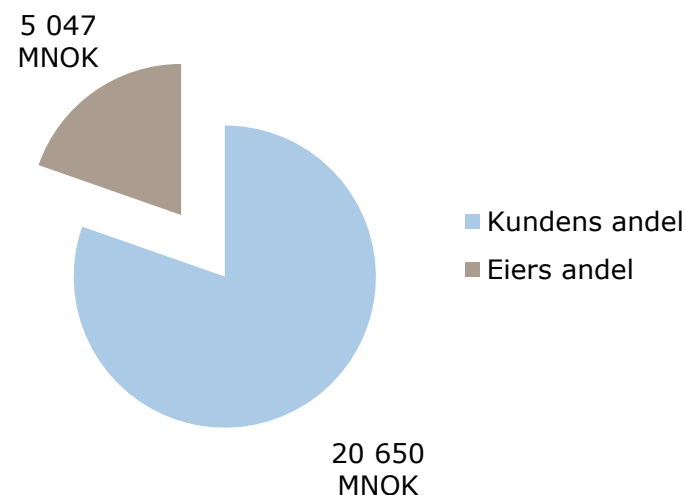
KLP - hovedtall fra resultatet

Millioner kroner	Hittil i år	
	31.12.2015	31.12.2014
Premieinntekter og mottatte reserver	38 789	62 454
<i>Netto inntekt fra investeringer i kundeporteføljer</i>	<i>15 505</i>	<i>23 557</i>
Erstatninger og avgitte flyttereserver	-15 277	-17 996
Endring i forsikringsforpliktelser	-16 547	-64 160
Midler tilordnet forsikringskontrakter	-17 508	-3 414
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-922	-752
Andre forsikringsrelaterte inntekter og kostnader	14	58
Resultat av teknisk regnskap	4 054	-253
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	1 213	1 446
Andre inntekter og kostnader	-409	-233
Resultat av ikke-teknisk regnskap	804	1 212
Resultat før skatt	4 858	959
Skattekostnad	58	35
Resultat før andre resultatkomponenter	4 916	994
Utvidet resultat	132	-143
Totalresultat	5 047	852

KLP – resultatfordeling

Millioner kroner	Resultat til kunder	Resultat til selskap	Hittil i år	
			2015	2014
Avkastningsresultat	3 373	79	3 452	5 059
Risikoresultat I	250	248	498	701
Risikoresultat II	17 076	2 567	19 644	-
Rentegarantipremie		826	826	601
Administrasjonsresultat		264	264	345
Netto inntekter selskapsporteføljen		804	804	1 212
Tilbakeført oppreserveringsbidrag	-50	50	-	-
Skattekostnad		14	14	88
Andre resultatelementer		195	195	-195
Resultat	20 650	5 047	25 697	7 810

- Godt avkastningsresultat på Kollektivporteføljen
- Godt bidrag fra selskapsporteføljen
- 20,7 milliarder kroner til kundene

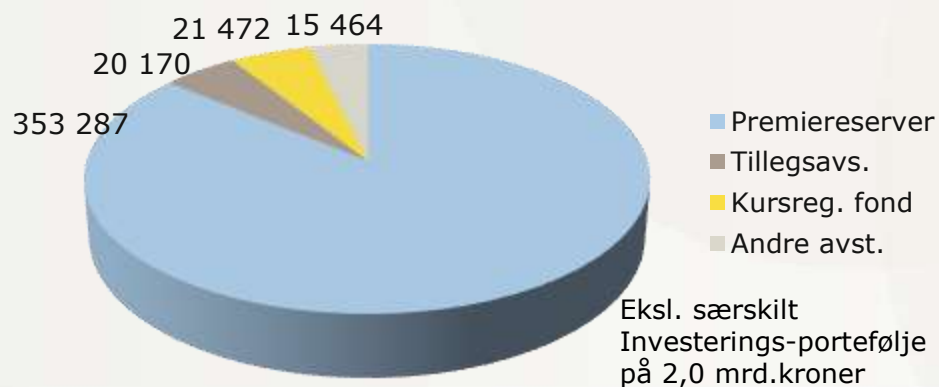
KLP – eiendeler

<i>Millioner kroner</i>	31.12.2015	31.12.2014	Endring hittil i år
Eiendeler i selskapsporteføljen	33 669	25 090	8 580
Eiendeler i kollektivporteføljen	421 835	387 982	33 853
Eiendeler i investeringsvalgporteføljen	2 050	1 958	92
Sum eiendeler	457 554	415 030	42 525

KLP – egenkapital og forpliktelser

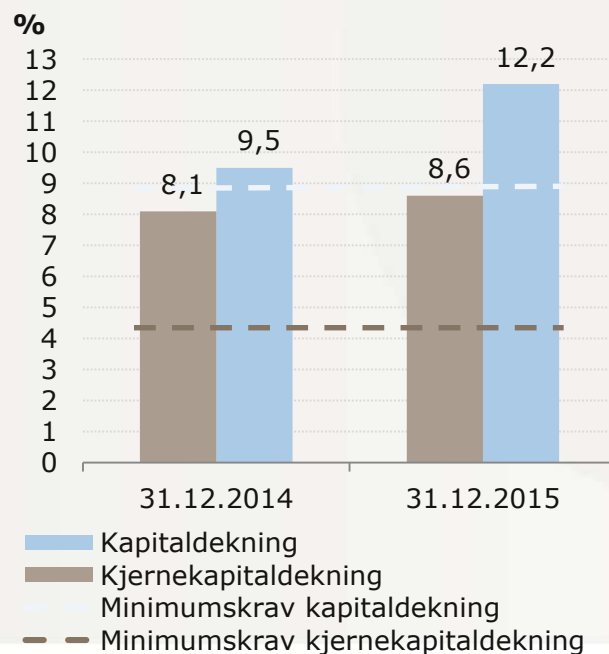
Millioner kroner	31.12.2015	31.12.2014	Endring hittil i år
Innskutt egenkapital	10 422	9 173	1 249
Risikoutjevningfond	3 364	528	2 836
Opptjent egenkapital	9 964	7 754	2 211
Fondsobligasjon og ansvarlige lån	11 105	4 676	6 429
Forsikringsforpliktelser	412 363	378 602	33 761
Øvrige forpliktelser	10 336	14 298	-3 962
Sum egenkapital, avsetninger og gjeld	457 554	415 030	42 525

Forsikringsforpliktelser 31.12.2015 - Mrd kroner

KLP – kapitaldekning

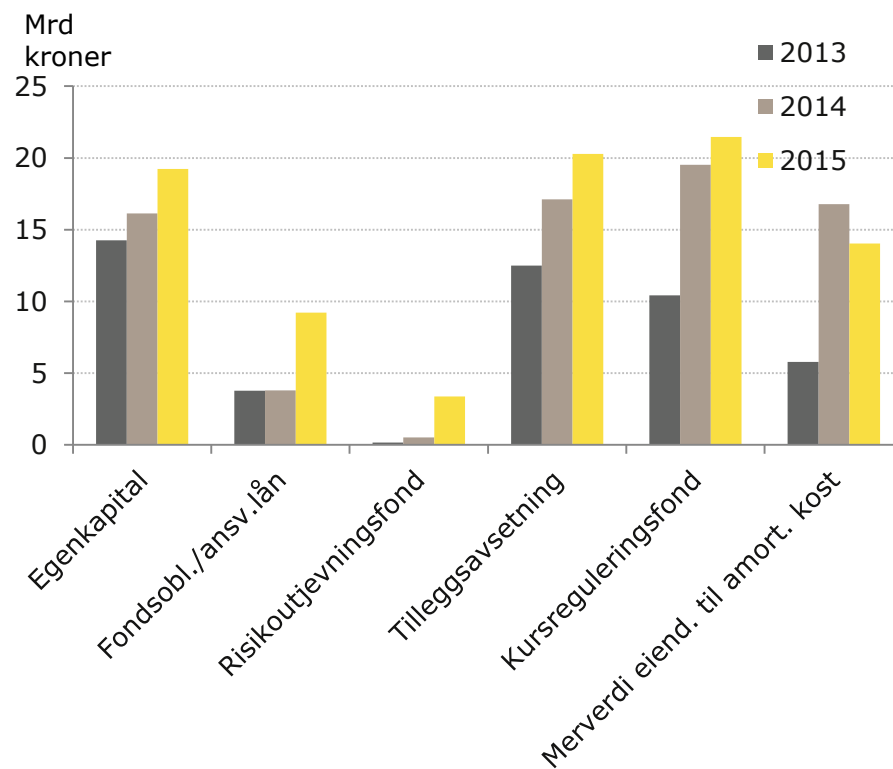
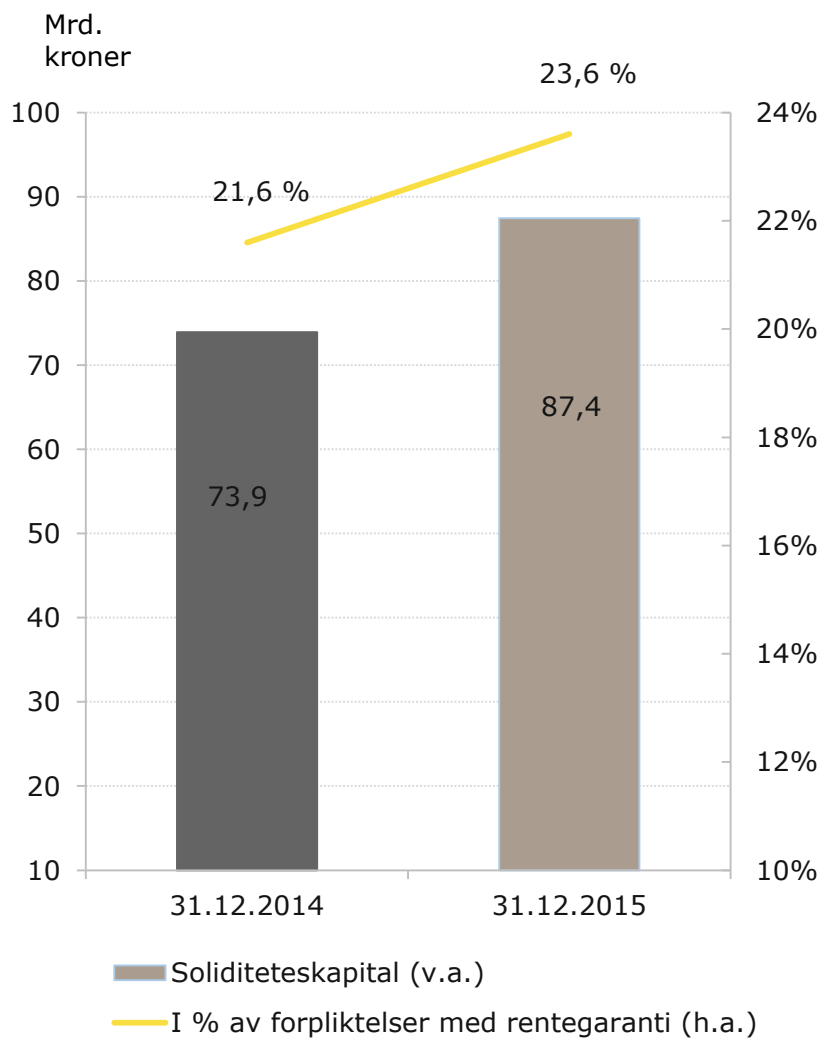
<i>Alle tall i prosent</i>	31.12.2015	31.12.2014
Kapitaldekning	12,2	9,5
Kjernekapitaldekning	8,6	8,1
Minimumskrav kapitaldekning	8,0	8,0
Minimumskrav kjernekapitaldekning	4,0	4,0

KLP – bufferkapital

<i>Millioner kroner</i>	31.12.2015	31.12.2014
Kursreguleringsfond	21 472	19 522
Tilleggsavsetninger	20 284	17 103
Kjernekapitalmargin	9 743	3 210
Bufferkapital	51 499	39 835
Mer-/mindreverdier investeringer bokført til amortisert kost	14 025	16 789

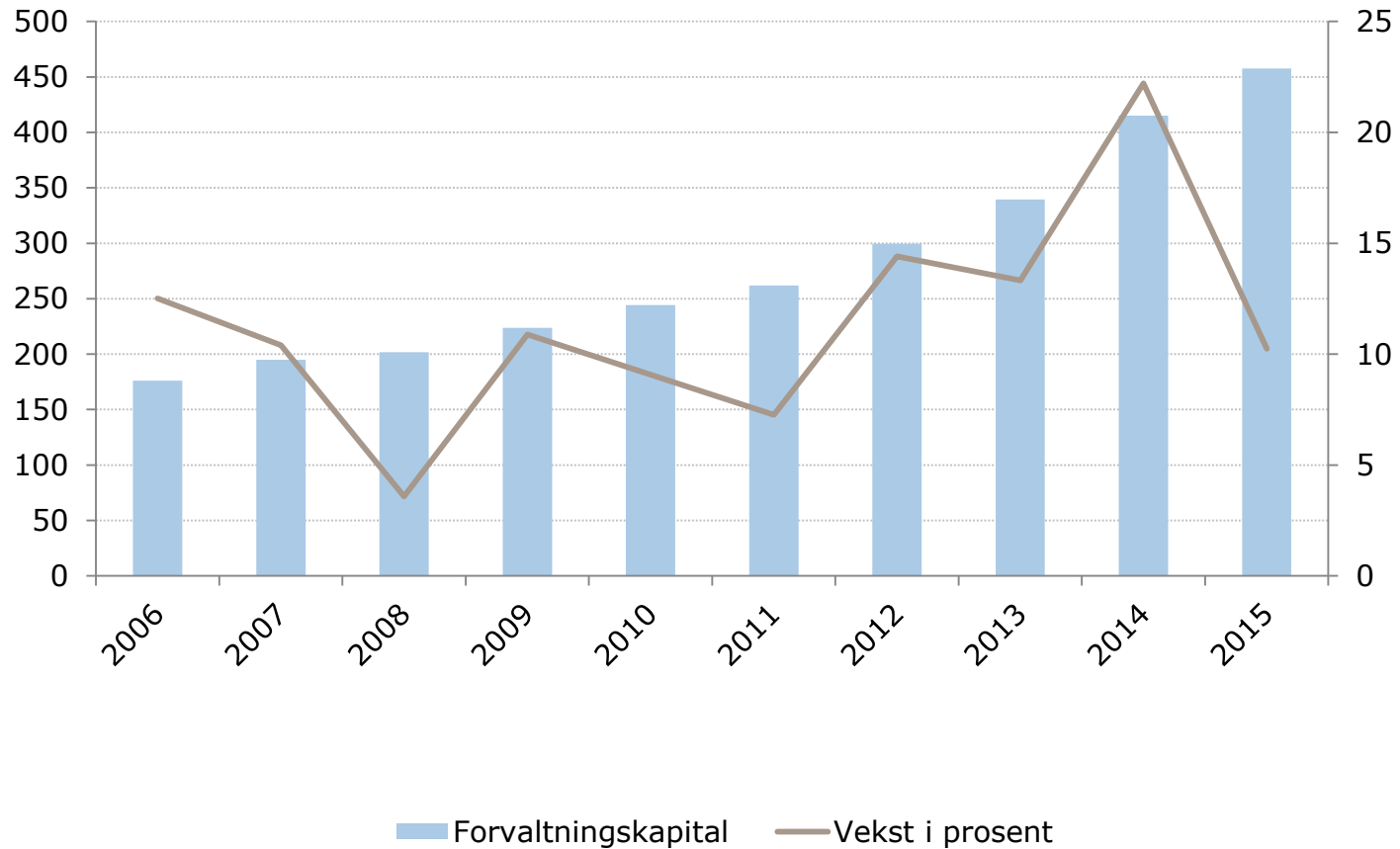
KLP – soliditetskapital

KLP – forvaltningskapital og vekstrate

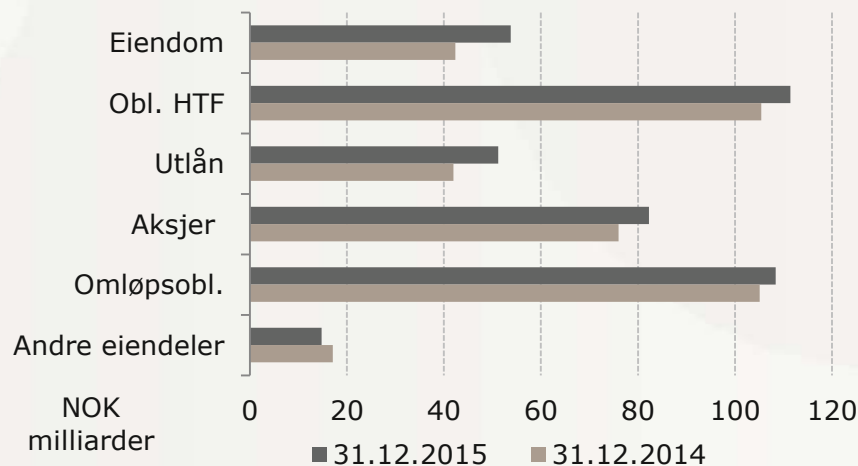
Mrd kroner

Prosent

KLP kollektivportefølje – allokering og avkastning

<i>Alle tall i prosent</i>	Andel	Avkastning	Andel	Avkastning
	31.12.2015	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2014
Aksjer og alternantive investeringer	19,8	6,0	20,4	13,0
Omløpsobligasjoner	20,6	2,0	21,4	8,4
Obligasjoner som holdes til forfall	26,9	4,5	27,6	4,7
Utlån	12,3	2,7	10,9	3,2
Eiendom	12,8	11,0	11,1	6,9
Andre finansielle eiendeler	7,6	0,9	8,7	2,4

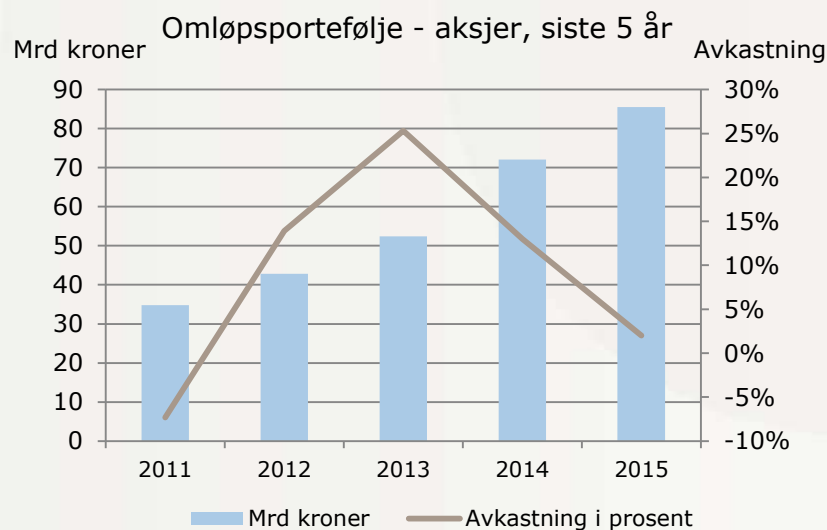

Omløpsporteføljer aksjer

KLP kollektivportefølje

Omløpsporteføljer aksjer*	31.12.2015	31.12.2014
Verdi aksjer (mill kroner)	80 244	72 087
Avkastning omløpsaksjer	6,0 %	13,0 %
Andel indeksforvaltning aksjer	58,6 %	61,1 %
Andel aktivforvaltning aksjer	11,8 %	13,5 %
Andel lavbeta aksjer	29,6 %	25,4 %

* Beregnet etter forvaltningsmessige normer. Denne avviker noe fra regnskapsmessig verdi

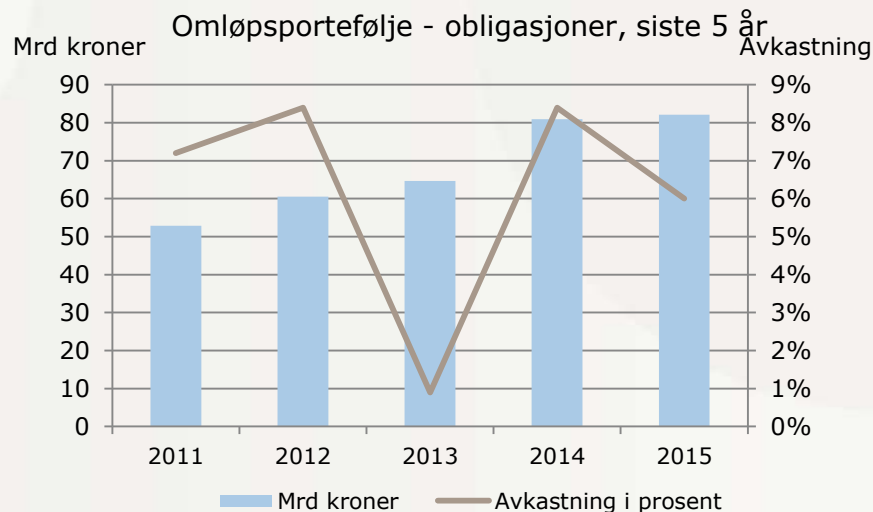

Omløpsporteføljer renter

KLP kollektivportefølje

Omløpsporteføljer renter*	31.12.2015	31.12.2014
Verdi renter (mill kroner)	117 063	117 859
Avkastning omløpsrenter	1,7 %	6,5 %
Andel indeksforvaltning renter	47,6 %	43,4 %

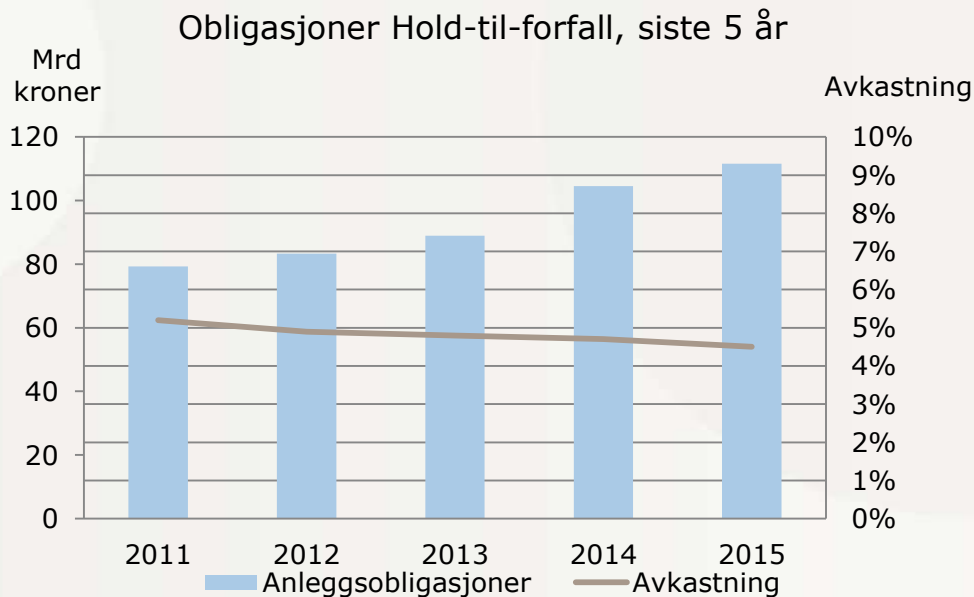
* Beregnet etter forvaltningsmessige normer. Denne avviker noe fra regnskapsmessig verdi

Obligasjoner bokført til amortisert kost

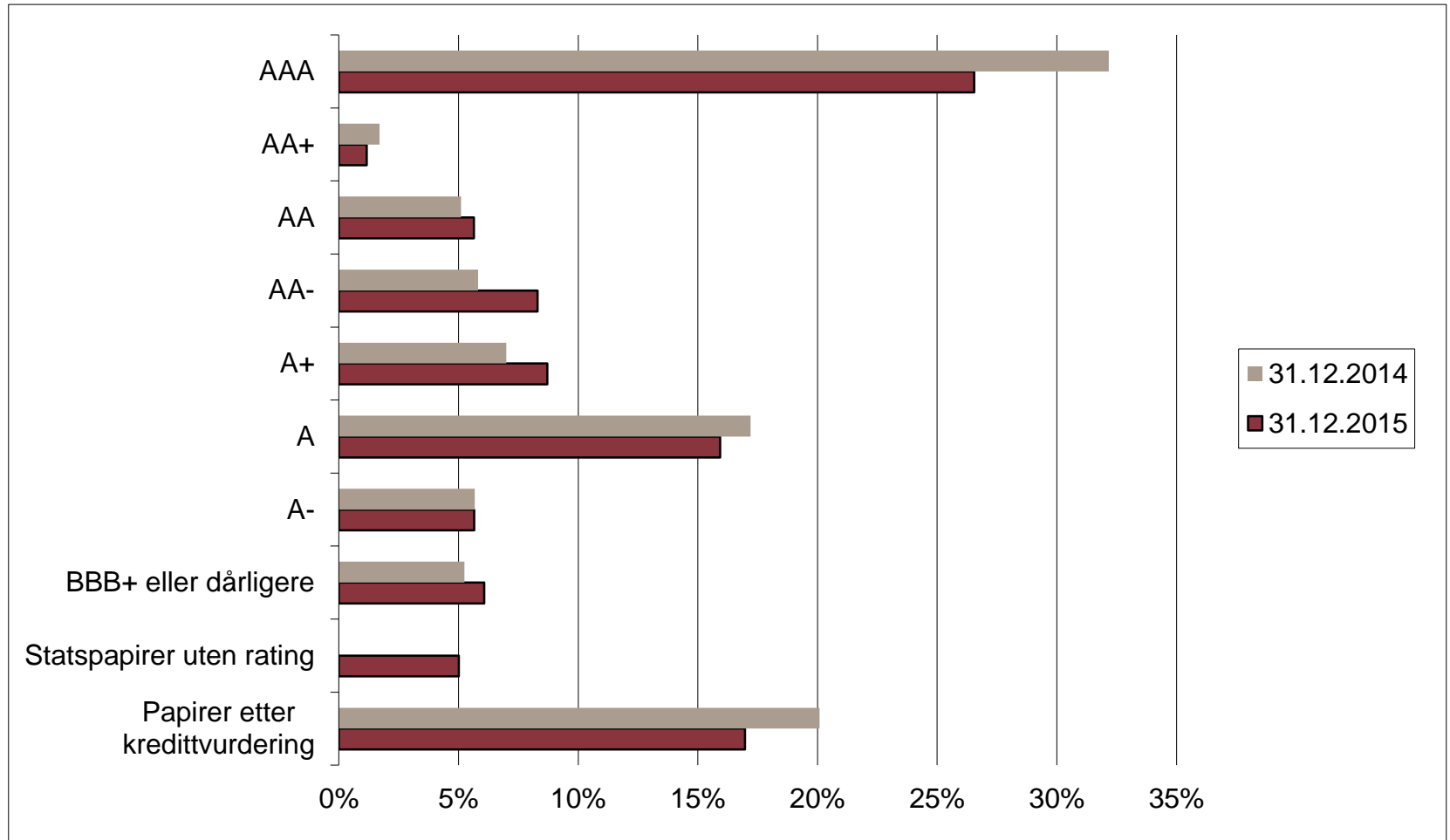
KLP kollektivportefølje

	31.12.2015	31.12.2014
Bokført verdi (mill kroner)	111 545	104 504
Merverdi (mill kroner)	11 844	14 590
Avkastning (i %)	4,5	4,7

Obligasjoner bokført til amortisert kost

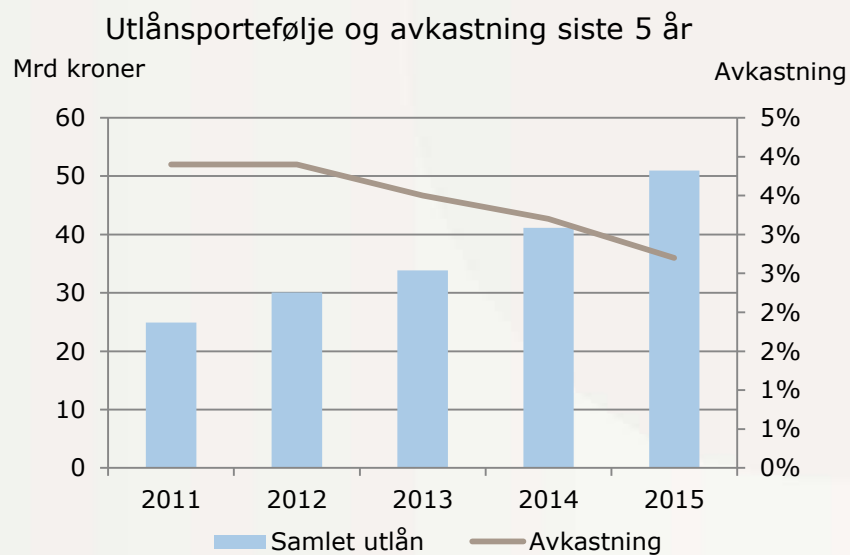
KLP kollektivportefølje

Utlån

KLP kollektivportefølje

	2015	2014
Bokført verdi (mill kroner)	50 959	41 136
Herav lån med fastrente (mill kroner)	18 589	18 031
Avkastning (i prosent)	2,7	3,2
Spesifisert og uspesifisert tapsavsetning (mill kroner)	0,5	0,7

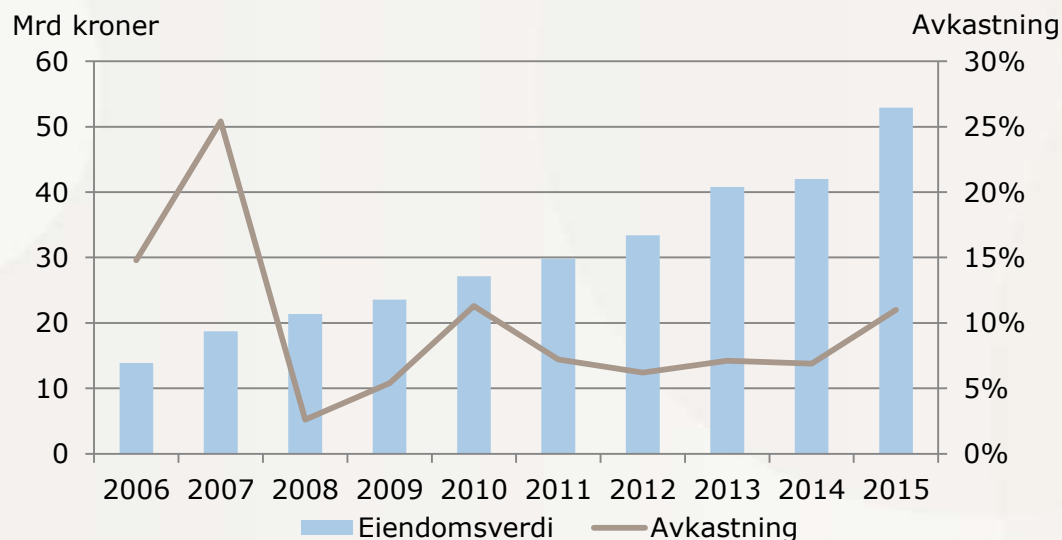

Eiendomsinvesteringer

Totalportefølje

	Hele året	
	2015	2014
Bokført verdi (verdijustert mill kroner)*	56 964	45 652
Utleiegrad (i %)	95,4	95,4
Vektet gjenværende leietid (i år)	7,6	8,2

* Eks.valutasikring og eiendomsfond

Inkl. valutasikring og eiendomsfond

KLPs eiendomsvirksomhet

KLP Eiendom AS inngår i kollektivporteføljen, men selskapet forvalter alle eiendomsinvesteringene i konsernet

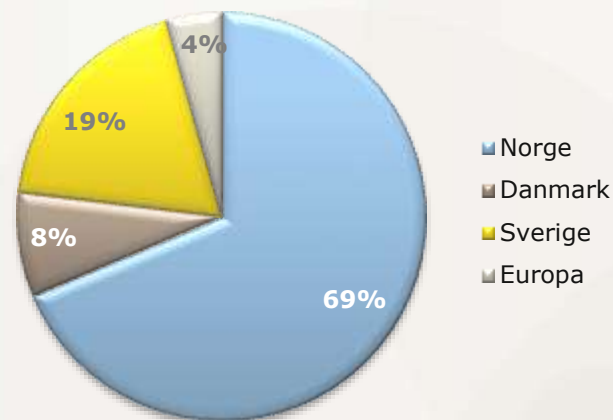
Verdien av eiendomsmassen er som følge av lavere avkastningskrav skrevet opp med 1 494 millioner kroner (2,8 prosent) etter valutasikring i 4. kvartal

Nyinvesteringer/salg i 2015:

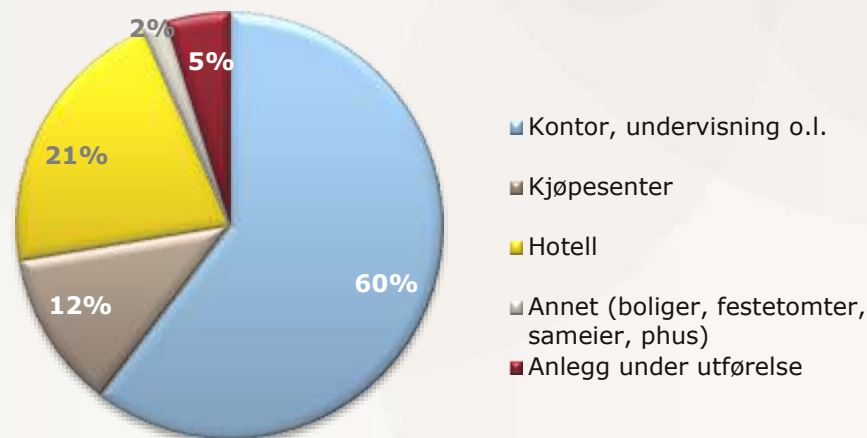
- Hovlandsbanen i Larvik
- Ulvenveien 75B i Oslo
- Verftsgata/Ferjemannsveien 10 i Trondheim
- Lysaker Torg 35
- Citypassagen i Oslo
- Aberdeen-porteføljen:
 - Lysaker Torg 45
 - Bergerveien 12 i Asker
 - Munkedamsveien 53B i Oslo
 - Fløisbonnveien 2-4 utenfor Oslo
 - Munkedamsveien 35 i Oslo
 - Søren Bulls vei 2 i Oslo (solgt igjen i Q3)
 - Solsiden i Trondheim
- Sundkrogsgade 7-9 i København
- Stockholm Hotel Waterfront
- Solgt Hotell Park Inn i Stavanger

Eiendomsinvesteringene i kollektivporteføljen utgjør 12,8 prosent av kollektivporteføljen

Eiendomsverdi - fordeling per land

Eiendomsverdi - fordeling per eiendomskategori

KLPs eiendomsvirksomhet

Eiendomsverdier	Hele året	
	2015	2014
Virkelig verdi totalportefølje (mill kroner)*	55 361	44 610
Verdijustering i %	5,0 %	2,0 %
Virkelig verdi kollektivporteføljen (mill kroner)*	52 133	41 734
Verdijustering i % kollektivporteføljen	4,8 %	1,6 %

Avkastning	Hele året	
	2015	2014
Totalavkastning*	11,2 %	7,2 %
Totalavkastning kollektivporteføljen**	11,0 %	6,8 %

*Inkludert valutasikring og eks eiendomsfond

**Inkludert valutasikring og eiendomsfond

Skadeforsikring

KLP Skadeforsikring - 2015

Samlet premieinntekt økte med 192 millioner (20,8 %) i løpet av året.

Godt salg i 4 kvartal

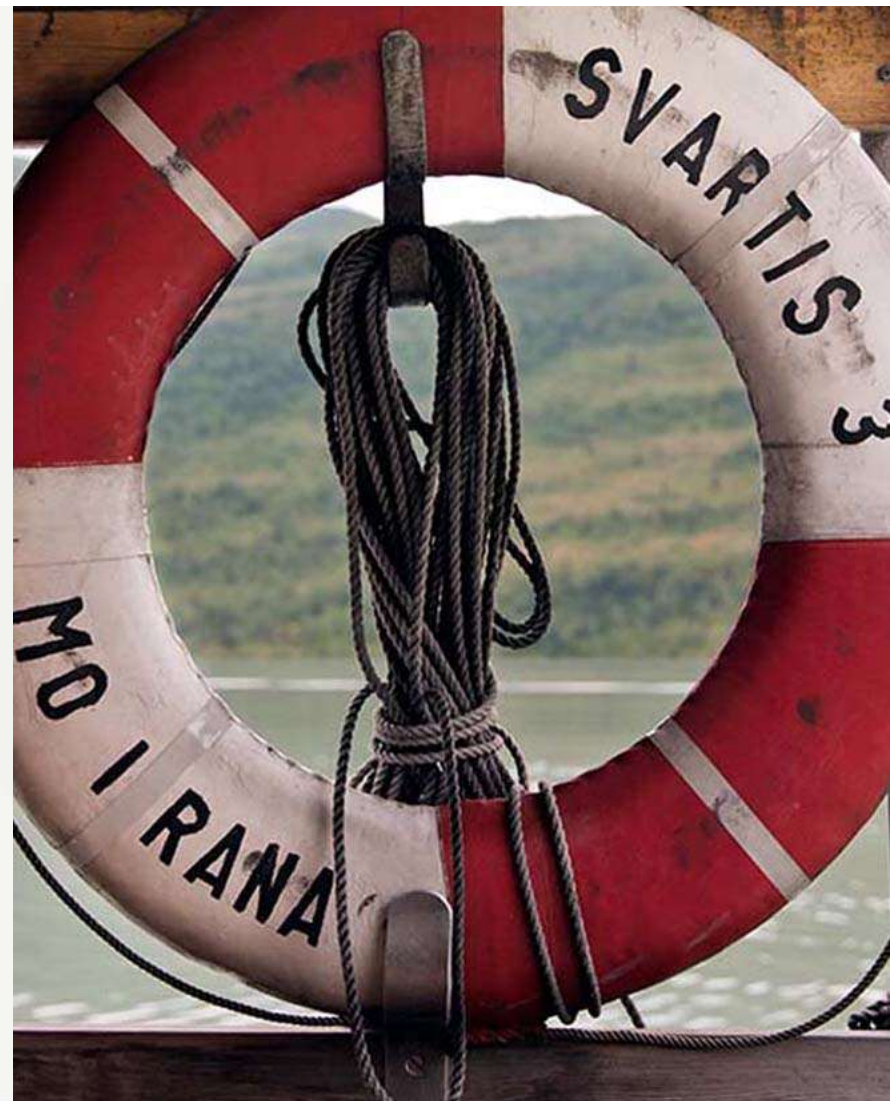
Godt resultat 2015:
172,8 mil

Resultat i 4.kvartal:
126,5 mill

For 5 år på rad vant vi EPSI for Bedriftsmarkedet

KLP Skadeforsikring pr 31.12.2015

- Driftsresultat i 4.kvartal, 127 millioner kroner, og 173 millioner kroner for året
- Premieinntekt økte med 20,8 % i forhold til 31.12.14
- Høy og økende medlemsandel innen person-markedet – God effekt av kampanjene
- Storskader fra 1. kvartal og naturskader preger årets resultat, ingen skader over 10 millioner kroner i 4. kvartal
- Avviklingsgevinst på 151 millioner kroner
- Tilfredsstillende finansavkastning i 4. kvartal – 1,9 %, 4,4 % for hele året
- Sikkerhetsavsetninger økt med 10 millioner kroner, tilsvarende økte minstekrav
- Fortsatt god soliditet, også i henhold til Solvens II kravene som innføres pr. 01.01.16

KLP Skadeforsikring – resultater 2015

<i>Millioner kroner</i>	2015	2014
Premieinntekter	1 035	842
Allokerte inntekter fra investeringer	21	42
Erstatninger	-804	-579
Forsikringsrelaterte kostnader	-218	-194
Andre forsikringsrelaterte poster	1	2
Endring sikkerhetsavsetninger m.v.	-10	-3
Resultat av teknisk regnskap	25	110
Resultat fra investeringer	168	235
Allokert investeringsresultat til teknisk regnskap	-21	-42
Andre inntekter	1	1
Resultat før avsetning til egenkapitalfond og skatt	173	304
Beregnet skattekostnad	-47	-64
Andre resultatkomponenter	19	-16
Avsetning til (-)/fra (+) egenkapitalfond	29	-27
Resultat etter avsetning til/fra egenkapitalfond	174	196

KLP Skadeforsikring AS

Nøkkeltall, prosent	31.12.2015	31.12.2014
Skadeprosent for egen regning	77,7	68,8
Kostnadsprosent for egen regning	21,1	23,1
Totalkostnadsprosent for egen regning	98,8	91,9
Finansavkastning	4,4	6,5
Kapitaldekning	48,9	44,0
Resultatposter, mill kroner	31.12.2015	31.12.2014
Forfalt premie brutto	1 113	921
Premieinntekter for egen regning	1 035	842
Erstatningskostnader for egen regning	-804	-579
Forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning	-218	-194
Resultat før skatt og endring i egenkapitalfond	173	304
Balanseposter, mill kroner	31.12.2015	31.12.2014
Finansielle eiendeler	3 835	3 712
Sum eiendeler	4 128	3 945
Egenkapital	1 267	1 122
Forsikringstekniske avsetninger for egen regning	2 597	2 526

Bedriftspensjon

KLP Bedriftspensjon – resultat og fordeling

Millioner kroner	Hittil i år	
	31.12.2015	31.12.2014
Avkastningsresultat	22,9	17,3
Risikoresultat	-1,8	5,2
Administrasjonsresultat	-27,5	-30,7
Rentegarantipremie og fortjenesteelement	7,3	5,1
Netto inntekter selskapsporteføljen	0,7	4,1
Andre resultatelementer	0,4	-2,0
Sum	1,9	-1,0
Herav resultat til kunder	22,2	21,9
Resultat til eier	-23,7	-24,7
Reservestyrking	3,4	1,8

KLP Bedriftspensjon – avkastning og soliditet

<i>Alle tall i prosent</i>	31.12.2015	31.12.2014
Kollektivportefølje		
Bokført	4,8	4,6
Verdijustert	4,7	6,1
Investeringsvalg/Innskuddspensjon	2,1	8,8
Selskapsportefølje	0,9	3,6

<i>Alle tall i prosent</i>	31.12.2015	31.12.2014
Kapitaldekning	35,4	12,7
Solvensmargindekning	446	165
Bufferkapitalutnyttelse (stresstest)	79,5	372,0

<i>Millioner kroner</i>	31.12.2015	31.12.2014
Kursreguleringsfond	56,6	55,5
Tilleggsavsetninger	37,7	30,1
Soliditetskapital	461,0	265,4

Bank og finansieringstjenester

Bank og finansieringstjenester

Nettorenter opp i konsernet grunnet flere PM-lån på egen balanse og samtidig forbedret margin.

Utlånsvolum relativt stabilt i fjerde kvartal i begge forretningsområder

Utviklingen i markedsspreder og refinansiering i KLP Kommunekreditt AS har medført regnskapsmessige tap og kostnader også i fjerde kvartal.

KLP Banken Q4

- Relativt stabilt utlånsvolum både i personmarked og offentlig marked
- Marginer stabilt gode
- Fortsatt tilfredsstillende lønnsomhet offentlig utlånsportefølje, men verdifall på likviditetsplasseringer og refinansiering av innlån tynger resultatet
- Høyere kostnader i konsernet som følge av økte IT-investeringer og generell utlånsvekst
- KLP Boligkreditt AS har utstedt nye OMF-er og hadde en utlånsbalanse på 37 milliarder per 31. desember

PM:
39 800
kunder

KLP bankvirksomhet – hovedtall per selskap

NOK millioner	KLP Kommunekreditt		KLP Banken		KLP Boligkreditt	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Netto renteinntekter	69,9	71,7	69,9	46,9	47,3	14,5
Netto gebyr- og provisjonsinntekter	-	-	10,2	10,0	-	-
Forvaltningshonorar	-	-	57,6	58,0	-	-
Driftskostnader	-20,5	-19,9	-121,8	-126,0	-27,9	-11,5
Verdiendringer/utbytte	-29,7	-15,2	34,0	31,0	-0,9	-0,2
Resultat før skatt	19,6	36,5	50,0	20,0	18,5	2,8
Forvaltningskapital	19 348	20 022	11 927	10 827	3 959	3 074

KLP banken konsern – hovedtall konsernet

<i>NOK millioner</i>	KLP Banken konsern	
	2015	2014
Netto renteinntekter	187,1	133,0
Netto gebyr- og provisjonsinntekter	10,2	10,0
Forvaltningshonorar	57,6	58,0
Driftskostnader	-170,2	-157,4
Verdiendringer finansielle instrumenter	-35,1	-15,0
Resultat før skatt	49,6	28,7
Forvaltningskapital	31 285	29 755

KLP – utlån og innskudd

NOK milliarder	Boliglån		Offentlige lån		Innskudd	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
KLP Banken AS	6,9	5,6	-	-	7,4	6,2
KLP Boligkreditt AS	3,7	3,0	-	-	-	-
KLP Kommunekreditt AS	-	-	15,3	15,9	-	-
KLP (forvaltningsavtale)	3,4	4,1	37,4	32,4	-	-
KLP (valutalån)	-	-	10,1	5,2	-	-
Sum	14,1	12,6	62,9	53,5	7,4	6,2

Kapitalforvaltning

KLP Kapitalforvaltning

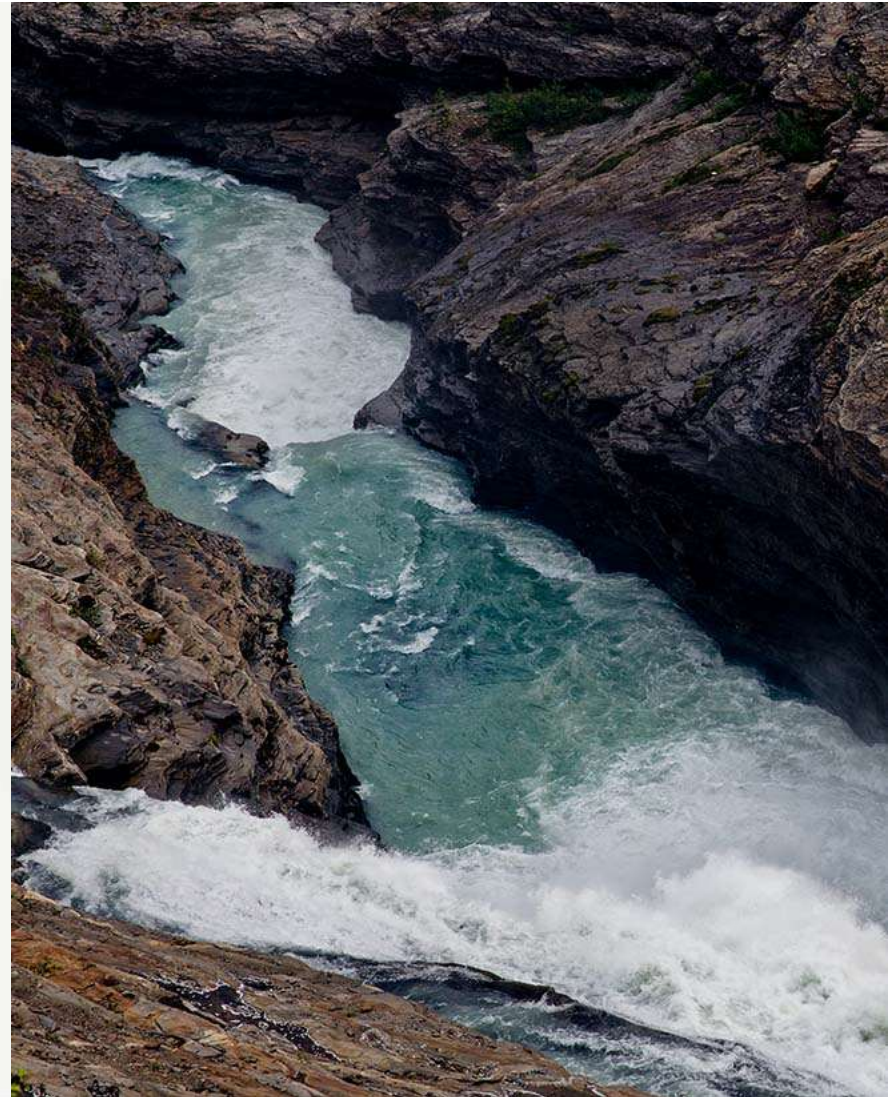
Forvalter i alt
398 milliarder
kroner i fond og
diskresjonære
porteføljer

Forvalter
45 milliarder
kroner for
eksterne kunder
Netto nytegning
6 milliarder
kroner i 2015

Antall kunder i
KLP-fondene har i
løpet av ett år
vokst med
10 000
til 48 000

KLP Kapitalforvaltning

- KLP Kapitalforvaltning AS forvalter verdipapirinvesteringer på vegne av KLP-konsernet og andre kunder
- Totalt ble det forvaltet 398 milliarder kroner ved utgangen av året
- 45 milliarder kroner forvaltes på vegne av eksterne investorer og personkunder. I KLP fondene er det ca. 48 000 andelseiere
- Resultat før skatt;
 - Pr 31.12.2015: 46,1 millioner kroner

Oppsummering

2015 – solid basis for fremtiden

Med gjennomført oppreservering har KLP øket handlefrihet til resultatdisponering og bygging av kapital og reserver

Krevende flytteprosess gjennomført, fokus på god drift:

- Effektiv drift
- Fokus på kostnadsreduksjon
- Service og kundetilfredshet

Forberedelser til Solvens II i rute

- Nødvendige vedtektsendringer for tilpassing til nye lover og regelverk på plass
- Rutiner og modeller for rapportering og oppfølging ihht plan.

Kontaktpersoner i KLP

Stilling	Navn	Telefon	E-post
Konserndirektør Økonomi & Finans	Aage E. Schaanning	22 03 79 01/90 52 43 12	aes@klp.no
Finansdirektør	Oliver Siem	934 31 820	sie@klp.no